

Na temelju članka IV.4.(a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine na 79. sjednici Zastupničkog doma, održanoj 17. svibnja 2005, i na 58. sjednici Doma naroda, održanoj 23. svibnja 2005, usvojila je

ZAKON

O ZAŠTITI OSOBNIH PODATAKA

POGLAVLJE I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(Predmet Zakona)

(1) Cilj ovoga Zakona je svim osobama na teritoriju Bosne i Hercegovine, bez obzira na njihovo državljanstvo ili prebivalište, osigurati zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, a osobito pravo na tajnost glede obradbe osobnih podataka koji se na njih odnose.

(2) Ovim se Zakonom osniva Agencija za zaštitu osobnih podataka u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: Agencija), utvrđuje se njezina nadležnost, ustroj i upravljanje, te druga pitanja značajna za njezin rad i zakonito funkcioniranje.

Članak 2.

(Opseg primjene Zakona)

(1) Ovaj se Zakon primjenjuje na osobne podatke koje obrađuju sva javna tijela, fizičke i pravne osobe, osim ukoliko drugi zakon drukčije ne nalaže.

(2) Ovaj se Zakon neće primjenjivati na osobne podatke koje obrađuju fizičke osobe isključivo u privatne svrhe.

(3) Ovaj se Zakon neće primjenjivati na slučajno prikupljanje osobnih podataka, osim ukoliko se ti podaci dalje ne obrađuju.

Članak 3.

(Definicije)

Pojedini izrazi uporabljeni u ovome Zakonu imaju sljedeća značenja:

- **osobni podaci** podrazumijevaju bilo koju informaciju koja se odnosi na fizičku osobu na temelju koje je utvrđen ili se može utvrditi identitet osobe;
- **nositelj podataka** je fizička osoba čiji se identitet može ustanoviti ili identificirati, neposredno ili posredno, osobito na temelju jedinstvenog matičnog broja te jednog ili više faktora svojstvenih za fizički, fiziološki, mentalni, ekonomski, kulturni ili socijalni identitet te osobe;
- **posebne kategorije podataka** su svi osobni podaci koji otkrivaju:

a) rasno podrijetlo, državljanstvo, nacionalno ili etničko podrijetlo, političko mišljenje ili stranačku pripadnost, ili članstvo u sindikatima, vjersko, filozofsko ili drugo uvjerenje, zdravstveno stanje, genetski kod i seksualni život;

b) kaznene presude;

c) biometrijske podatke;

- **zbirka osobnih podataka** je bilo koji sustavni skup osobnih podataka dostupnih prema posebnim kriterijima, bilo da su centralizirani, decentralizirani ili razvrstani na funkcionalnoj i zemljopisnoj osnovi ili postavljeni sukladno posebnim kriterijima koji se odnose na osobe i koji omogućuju nesmetani pristup osobnim podacima u dosjeu;
- **obradba osobnih podataka** je bilo koja činidba ili činidbe koje se obavljaju nad podacima, bilo da je automatska ili ne, a posebice prikupljanje, unos, organiziranje, pohrana, preinaku ili izmjenu, uzimanje, savjetovanje, korištenje, otkrivanje prijenosom, širenje ili na drugi način omogućavanje pristupa podacima, svrstavanje ili kombiniranje, blokiranje, brisanje ili uništavanje;
- **anonimni podaci** su podaci koji se u svojem izvornom obliku ili nakon njihove obradbe ne mogu dovesti u vezu s nositeljem podataka, u smislu njegove identifikacije;
- **pristup podacima** je svaka činidba koja korisniku omogućuje uvid u podatke, bez prava da te podatke kasnije koristi u druge svrhe;
- **kontrolor** je svako javno tijelo, fizička ili pravna osoba, agencija ili drugo tijelo koje samostalno ili zajedno s drugim vodi, obrađuje i utvrđuje svrhu i način obradbe osobnih podataka na temelju zakona ili propisa;
- **obrađivač** je fizička ili pravna osoba, javno tijelo, agencija ili drugo tijelo koje obrađuje osobne podatke u ime kontrolora;
- **korisnik** je fizička ili pravna osoba, javno tijelo, agencija ili drugo tijelo kojem se omogućuje pristup osobnim podacima ili kojem se osobni podaci mogu dati na korištenje;
- **suglasnost nositelja podataka** je svaka konkretna i svjesna naznaka želje nositelja podataka dana slobodnom voljom, kojom nositelj podataka daje svoj pristanak za obradbu njegovih osobnih podataka.

POGLAVLJE II. TEMELJNA NAČELA ZAKONITE OBRADBE OSOBNIH PODATAKA

Članak 4.

(Načela obradbe osobnih podataka)

Kontrolor je obvezan:

- a) osobne podatke obrađivati na pravedan i zakonit način;
- b) osobne podatke koje prikuplja za posebne, izričite i zakonite svrhe ne obrađivati na bilo koji način koji nije sukladan toj svrsi;
- c) obrađivati osobne podatke samo u mjeri i opsegu koji je nužan za ispunjenje određene svrhe;
- d) obrađivati samo vjerodostojne i točne osobne podatke, te ih ažurirati kada je to potrebno;
- e) osobne podatke koji su netočni i nepotpuni, s obzirom na svrhu zbog koje su prikupljeni ili se dalje obrađuju, izbrisati ili preinačiti;

- f) obrađivati osobne podatke samo u vremenskom razdoblju potrebnom za ispunjenje svrhe za koju su podaci prikupljeni;
- g) osobne podatke čuvati u obliku koji dopušta identificiranje nositelja podataka ne dulje no što je to potrebno u svrhu za koju se podaci prikupljaju ili daljnje obrađuju;
- h) osigurati da se osobni podaci koji su prikupljeni za različite svrhe ne objedinjuju ili kombiniraju.

Članak 5.

(Suglasnost nositelja podataka)

- (1) Kontrolor može obrađivati osobne podatke uz suglasnost nositelja podataka.
- (2) Suglasnost mora biti dana u pisanom obliku, mora ju potpisati nositelj podataka, mora imati točnu naznaku podataka u svezi s kojima se suglasnost daje, te mora sadržavati ime kontrolora, svrhu i vremensko razdoblje na koji se suglasnost daje.
- (3) Suglasnost može biti povučena u bilo kojem trenutku, osim ukoliko se nositelj podataka i kontrolor izričito drukčije ne dogovore.
- (4) Kontrolor će morati na zahtjev nadležnoga tijela, u svako vrijeme, dokazati postojanje suglasnosti za razdoblje obradbe osobnih podataka.
- (5) Kontrolor je dužan čuvati suglasnost za vrijeme obradbe osobnih podataka za koju je dana suglasnost.

Članak 6.

(Pravo na obradbu osobnih podataka bez suglasnosti nositelja podataka)

Kontrolor može obrađivati podatke bez suglasnosti nositelja podataka ukoliko je ispunjen jedan od sljedećih uvjeta:

- a) ako obrađuje osobne podatke sukladno zakonu ili je obradba nužna da bi se ispunile nadležnosti utvrđene zakonom;
- b) ako je potrebno da nositelj podataka pristupi pregovorima o ugovornom odnosu ili da se ispune obveze koje su dogovorene s kontrolorom;
- c) ako je potrebna zaštita interesa nositelja podataka, mora se bez odgode pribaviti suglasnost nositelja podataka ili se mora prekinuti obradba podataka, a prikupljeni se podaci moraju uništiti;
- d) ako je obradba osobnih podataka potrebna za ispunjenje zadaća koje se izvršavaju u javnom interesu;
- e) ako je nužna zaštita zakonitih prava i interesa koje ostvaruje kontrolor ili korisnik i ako ta obradba osobnih podataka nije oprečna pravu nositelja podatka da zaštiti vlastiti privatni i osobni život;

f) ukoliko je potrebno za obavljanje legitimnih aktivnosti političkih stranaka, pokreta, udruga građana, sindikalnih organizacija i vjerskih zajednica.

Članak 7.

(Vjerodostojnost podataka)

- (1) Kontrolor je obavezan provjeriti jesu li osobni podaci vjerodostojni i točni.
- (2) Ukoliko nepotpuni i netočni osobni podaci ne mogu biti ispravljeni ili dopunjeni, a uzimajući u obzir svrhu za koju se prikupljaju ili za koju se daljnje obrađuju, kontrolor ih mora bez odgode uništiti.

Članak 8.

(Spajanje evidencija)

- (1) Kontrolor koji obrađuje osobne podatke na temelju posebnoga zakona obavezan je poštivati prava na zaštitu privatnog i osobnog života nositelja podataka.
- (2) Osobni podaci ne mogu se prenositi, a dosjei i evidencije ne mogu se spajati (udruživati, sjedinjavati ili na drugi način povezivati) ukoliko nisu ispoštovane obveze utvrđene stavkom (1) ovoga članka.
- (3) Spajanje evidencija i dosjea, prema stavku (2) ovoga članka, može se obavljati samo ako obradbu osobnih podataka obavlja isti kontrolor.

Članak 9.

(Obradba posebnih kategorija osobnih podataka)

- (1) Obradba posebnih kategorija osobnih podataka je zabranjena.
- (2) Iznimno od odredbe stavka (1) ovoga članka, obradba posebne kategorije osobnih podataka dopuštena je u sljedećim slučajevima:
 - a) ako je nositelj podataka izričito dao suglasnost;
 - b) ako je obradba nužna za zaštitu života, zdravlja, imovine i drugih vitalnih interesa nositelja podataka ili druge osobe za koje se suglasnost ne može dobiti, a osobito kada se radi o fizički, mentalno ili pravno nesposobnoj osobi ili ako se osoba smatra nestalom ili zbog drugih sličnih razloga;
 - c) ako je obradba podataka potrebna za izvršenje obveze ili posebnih prava kontrolora iz područja radnog prava u onoj mjeri u kojoj je zakonom ovlašten;
 - d) ako se obradba podataka obavlja za potrebe preventivne medicine, medicinske dijagnostike, pružanja i upravljanja zdravstvenim uslugama, ako takve podatke obrađuje djelatna medicinska osoba (djelatna osoba medicinske struke) koja po zakonu ili kodeksu nadležnoga tijela podliježe obvezi čuvanja profesionalne tajne ili drugih osoba koje također podliježu obvezi čuvanja tajne;

e) ako se obradba podataka obavlja u sklopu zakonitih aktivnosti ustanove, fondacije, udruge ili druge neprofitne organizacije s političkim, filozofskim, vjerskim ili sindikalnim ciljevima, a pod uvjetom da se obradba podataka isključivo odnosi na članove tih tijela ili osobe koje s njima redovito kontaktiraju u svezi s njihovim ciljevima, pod uvjetom da ti podaci ne budu otkriveni trećoj strani bez pristanka nositelja podataka;

f) ako se obrađuju podaci koje je nositelj podataka nedvosmisleno učinio javnim ili je obradba nužna za pokretanje, provedbu ili obranu od pravnih zahtjeva;

g) ako je to od posebnog javnog interesa ili u drugim slučajevima propisanim zakonom. U tim slučajevima zakon mora sadržavati konkretne odredbe o odgovarajućim zaštitnim mehanizmima.

Članak 10.

(Automatska obradba posebne kategorije osobnih podataka)

Posebna kategorija osobnih podataka ne može se automatski obrađivati ukoliko zakonom nije predviđena odgovarajuća zaštita.

Članak 11.

(Sigurnost podataka)

(1) Kontrolor podataka i, u okviru svoje nadležnosti, obrađivač podataka brinu se o sigurnosti podataka te poduzimaju sve tehničke i organizacijske mjere i utvrđuju pravila postupka koji su nužni za provođenje ovoga Zakona i drugih propisa u svezi sa zaštitom i tajnošću podataka.

(2) Kontrolor i obrađivač dužni su poduzeti mjere protiv neovlaštenog ili slučajnog pristupa osobnim podacima, mijenjanja, uništavanja ili gubitka podataka, neovlaštenog prijenosa, drugih oblika nezakonite obradbe podataka, kao i mjere protiv zlouporabe osobnih podataka. Ova obveza ostaje na snazi i nakon završetka obradbe podataka.

(3) Javno je tijelo kao kontrolor dužno, prema svojim nadležnostima, donijeti propis s ciljem provedbe ovoga Zakona.

(4) Kontrolor i, u okviru svoje nadležnosti, obrađivač podataka dužni su sačiniti plan za osiguranje podataka kojim se određuju tehničke i organizacijske mjere za sigurnost osobnih podataka.

(5) Vijeće ministara Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vijeće ministara), uz prethodno pribavljeno mišljenje Agencije, propisat će način čuvanja i posebne mjere tehničke zaštite.

Članak 12.

(Obradba podataka preko obrađivača)

(1) Ako zakonom nije isključena obradba osobnih podataka preko obrađivača, kontrolor može s obrađivačem zaključiti ugovor o obradbi osobnih podataka koji mora biti sačinjen u pisanom obliku.

(2) U ugovoru se navode: opseg, svrha i rok na koji je sporazum zaključen, te odgovarajuća jamstva obrađivača u svezi s tehničkom i organizacijskom zaštitom osobnih podataka.

(3) Obradba podataka preko obrađivača mora biti regulirana ugovorom koji obvezuje obrađivača prema kontroloru, a posebice da će obrađivač djelovati samo na temelju kontrolorovih uputa, sukladno odredbama ovoga Zakona.

(4) Obradivač podataka odgovoran je za obradbu osobnih podataka prema uputi kontrolora podataka. U obavljanju svojih dužnosti, obrađivač podataka ne može prenositi svoje odgovornosti na druge obrađivače podataka ukoliko ne dobije izričitu suglasnost za to od kontrolora podataka.

Članak 13.

(Zbirka osobnih podataka)

Kontrolor zbirke osobnih podataka za svaku zbirku osobnih podataka ustrojava i vodi evidenciju koja sadrži osnovne informacije o zbirci, a posebice sljedeće:

- a) naziv zbirke;
- b) ime, prezime i adresu kontrolora podataka i obrađivača podataka, stvarno mjesto obradbe podataka (uključujući i tehničku obradbu) te ostale aktivnosti obrađivača podataka u svezi s obradbom osobnih podataka;
- c) svrhu obradbe podataka;
- d) zakonsku osnovu za obradbu;
- e) vrstu podataka koji se obrađuju;
- f) kategorije nositelja podataka;
- g) izvor podataka i način prikupljanja;
- h) vrstu prenesenih podataka, primatelje tih podataka i zakonsku osnovu za prijenos;
- i) rokove za brisanje određenih vrsta podataka;
- j) prijenos podataka iz inozemstva, odnosno iznošenje podataka iz Bosne i Hercegovine s naznakom države, odnosno međunarodne organizacije i stranog korisnika osobnih podataka, te svrhu unosa odnosno iznošenje propisano međunarodnim ugovorom, zakonom ili drugim propisom, odnosno pisanim pristankom osobe na koju se podaci odnose;
- k) naznaku poduzetih mjera zaštite osobnih podataka.

Članak 14.

(Glavni registar)

(1) Kontrolor zbirke osobnih podataka Agenciji dostavlja podatke iz evidencije iz članka 13, koja ih objedinjuje u Glavni registar.

(2) Kontrolori zbirke osobnih podataka dužni su prije uspostave zbirke osobnih podataka Agenciji dostaviti zahtjev o namjeravanoj uspostavi zbirke osobnih podataka zajedno s podacima iz članka 13. prije poduzimanja bilo kakvih aktivnosti na obradbi.

(3) Agencija provjerava činidbe obradbe podataka nakon što od kontrolora podataka primi zahtjev za obradbu osobnih podataka. Činidbe na obradbi podataka mogu početi tek kada Agencija odobri obradbu ili poslije isteka dva mjeseca od dana kada je Agencija primila zahtjev.

(4) Obveza dostave prethodne obavijesti ne odnosi se na uspostavu zbirke osobnih podataka u slučajevima kada zakon određuje svrhu obradbe, podatke ili kategoriju podataka koji se obrađuju, kategoriju osoba na koje se podaci odnose, korisnike ili kategoriju korisnika kojima će podaci biti otkriveni te vrijeme u kojem će podaci biti čuvani.

(5) U slučaju iz stavka (3) ovoga članka, kontrolor zbirke osobnih podataka dužan je podatke o uspostavi zbirke osobnih podataka, kao i promjene podataka o zbirci osobnih podataka, dostaviti Agenciji najkasnije u roku od 14 dana od dana uspostave zbirke ili promjene podataka.

(6) Podaci iz Glavnog registra dostupni su javnosti.

(7) Agencija će objaviti evidencije iz Glavnog registra.

Članak 15.

(Vođenje evidencije)

Način vođenja evidencije iz članka 13. ovoga Zakona i evidencijski obrazac, te iznimke od obveze prijavljivanja određenih zbirki prema članku 14. propisat će Vijeće ministara, uz prethodno mišljenje Agencije.

Članak 16.

(Obveza čuvanja tajnosti podataka)

(1) Uposlenici kontrolora ili obrađivača i ostale osobe koje rade na obradbi osobnih podataka na temelju ugovora s kontrolorom ili obrađivačem mogu obrađivati osobne podatke samo pod uvjetima i u opsegu koje odrede kontrolor ili obrađivač.

(2) Uposlenici kontrolora ili obrađivača, ostale fizičke osobe koje obrađuju osobne podatke na temelju ugovora zaključenog s kontrolorom ili obrađivačem i ostale osobe koje u sklopu primjene zakonom propisanih prava i obavljanja dužnosti dođu u kontakt s osobnim podacima u prostorijama kontrolora ili obrađivača, dužne su čuvati tajnost osobnih podataka i pridržavati se utvrđenog načina osiguranja.

(3) Osobni podaci koje obrađuju kontrolor ili obrađivač podataka za uposlenike predstavljaju službenu tajnu.

(4) Obveza čuvanja tajnosti osobnih podataka ostaje na snazi i nakon prestanka radnoga odnosa, odnosno određene zadaće.

(5) Oslobođanje od obveze čuvanja tajnosti osobnih podataka može se propisati samo zakonom.

Članak 17.

(Davanje osobnih podataka korisniku)

(1) Kontrolor podataka ne može dati osobne podatke korisniku prije nego što o tomu izvijesti nositelja podataka. Ako nositelj podataka ne odobri davanje osobnih podataka, oni se ne mogu otkriti trećoj strani, osim ako to nije u javnom interesu.

(2) Kontrolor osobnih podataka ovlašten je osobne podatke dati na korištenje drugim korisnicima na temelju pismenog zahtjeva korisnika, ako je to potrebno radi obavljanja poslova u okviru zakonom utvrđene nadležnosti ili ostvarivanja zakonitih interesa korisnika.

(3) Pismeni zahtjev mora sadržavati svrhu i pravnu osnovu za korištenje osobnih podataka, te vrste osobnih podataka koji se traže.

(4) Zabranjeno je davati osobne podatke na korištenje drugim korisnicima za čiju obradbu, odnosno korištenje, nisu ovlašteni prema odredbama čl. 5. i 6. ovoga Zakona te ako je svrha za koju se osobni podaci traže na korištenje oprečna odredbi članka 4. ovoga Zakona.

(5) Kontrolor podataka vodi posebnu evidenciju o osobnim podacima koji su dani na korištenje korisniku osobnih podataka i svrsi za koju su osobni podaci dani.

(6) Nositelj podataka ne može ostvariti pravo na blokiranje ili uništavanje osobnih podataka ako je kontrolor obavezan obraditi podatke prema posebnom zakonu ili ako bi time bila narušena prava trećih osoba.

Članak 18.

(Prijenos podataka u inozemstvo)

(1) Osobni podaci neće se prenositi iz Bosne i Hercegovine kontroloru ili obrađivaču podataka u inozemstvu, bez obzira na medij podataka ili način prijenosa, ukoliko u državi u koju se prenose nisu zadovoljeni uvjeti utvrđeni člankom 4. ovoga Zakona i pod uvjetom da strani kontrolor za sve podatke ispoštuje ista načela zaštite podataka.

(2) Iznimno, osobni se podaci mogu prenositi u inozemstvo ako je nositelj podataka dao suglasnost kada je to potrebno radi ispunjenja ugovora ili pravnog traženja i kada je to potrebno radi zaštite javnog interesa.

Članak 19.

(Obradba osobnih podataka u sredstvima javnog priopćavanja)

(1) Obradba osobnih podataka u novinarske svrhe, u svrhe umjetničkog i literarnog izražavanja obavljać će se sukladno posebnom propisu i kodeksima ponašanja.

(2) Na obradbu osobnih podataka u svrhe navedene stavkom (1) ovoga članka ne odnose se odredbe ovoga Zakona, osim odredaba o sigurnosti i povjerljivosti, kao i o odgovornosti za štetu.

Članak 20.

(Obradba podataka u statističke, arhivske i znanstvene svrhe)

(1) Nakon isteka vremenskog razdoblja nužnog za ispunjenje svrhe za koju su podaci prikupljeni, ti podaci mogu se obrađivati samo u statističke, arhivske i znanstvene svrhe. Podaci prikupljeni i pohranjeni u te svrhe neće se koristiti u druge svrhe.

(2) Osobni podaci mogu biti obrađivani za potrebe statistike, arhive i znanosti bez suglasnosti nositelja podataka. Čim obradba podataka u ove svrhe bude okončana, podaci moraju biti učinjeni anonimnim.

(3) Kada se koriste osobni podaci u ove svrhe, nužno je poštovati pravo na zaštitu privatnosti i osobnog života nositelja podataka.

Članak 21.

(Objava osobnih podataka u institutima za istraživanje)

Organizacija ili osoba koja obrađuje podatke u svrhu znanstvenog istraživanja može objaviti informacije dobivene iz osobnih podataka ukoliko za to dobije pismenu suglasnost nositelja podataka.

POGLAVLJE III. PRAVA NOSITELJA PODATAKA

Članak 22.

(Izvrješćivanje o prikupljanju podataka)

Kontrolor podataka prije početka prikupljanja podataka izvješćuje nositelja podataka, ukoliko on o tomu već nije izviješten, o sljedećem:

- a) o svrsi obradbe;
- b) o kontroloru, prijamnom tijelu ili o trećoj strani kojoj će podaci biti dostupni;
- c) o zakonskoj obvezi dostave podataka za obradbu;
- d) o posljedicama u slučaju da nositelj podataka odbije tako postupiti;
- e) o slučajevima u kojima nositelj podataka ima pravo odbiti dostavu osobnih podataka;
- f) o tomu je li pribavljanje osobnih podataka na dobrovoljnoj osnovi;
- g) o postojanju prava pristupa i prava ispravka podataka koji se na njega odnose.

Članak 23.

(Izvor osobnih podataka)

Ako kontrolor nije pribavio osobne podatke od nositelja podataka, dužan je, bez odgode, izvijestiti nositelja podataka o tomu tko je treća strana koja je kontroloru dostavila osobne podatke.

Članak 24.

(Pravo pristupa osobnim podacima)

(1) Kontrolor podataka izvješćuje nositelja podataka: o tijeku obradbe njegovih podataka koju obavlja kontrolor podataka ili obrađivač podataka, o svrsi obradbe podataka, o zakonskoj osnovi i trajanju obradbe, o tome jesu li podaci pribavljeni od nositelja podataka ili od treće strane i o pravu na pristup osobnim podacima, kao i o tomu tko je primio ili tko će primiti podatke i za koju svrhu.

(2) Kontrolor nije dužan pružiti obavijest o obradbi osobnih podataka:

- a) ako osobne podatke obrađuje isključivo u statističke, znanstvenoistraživačke ili arhivske svrhe;
- b) ako kontrolorova obveza obrabe podataka proistječe iz zakona ili ako su ti podaci nužni za primjenu prava i obveza propisanih zakonom;
- c) ako kontroloru nije zakonom propisana obveza dostave obavijesti;
- d) ako isključivo obrađuje objavljene osobne podatke;
- e) ako obrađuje osobne podatke uz suglasnost nositelja podataka, sukladno članku 5. ovoga Zakona.

Članak 25.

(Način dostave obavijesti)

(1) Ukoliko zakonom nije drukčije propisano, kontrolor je dužan na temelju pismenog zahtjeva nositelja podataka jednom godišnje, bez naknade, dostaviti nositelju podataka obavijesti u svezi s obradbom njegovih osobnih podataka.

(2) U suprotnom, te se obavijesti dostavljaju u bilo koje vrijeme, uz odgovarajuću naknadu koja ne premašuje iznos troškova dostave obavijesti.

(3) Kontrolor podataka dužan je ove obavijesti dostaviti u pisanom i razumljivom obliku, u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva.

Članak 26.

(Odbijanje zahtjeva)

(1) Kontrolor podataka ne može odbiti pružanje informacije nositelju podataka, osim u slučajevima kada je to zakonom određeno.

(2) Kontrolor podataka navodi razlog zbog kojega je odbijen zahtjev za dobivanje tražene informacije.

(3) Kontrolor podataka Agenciji podnosi godišnje izvješće o odbijenim zahtjevima nositelja podataka.

Članak 27.

(Ispravci i brisanje podataka)

Nositelj podataka i sve druge osobe na koje je izvršen prijenos podataka radi njihove obradbe bit će obaviješteni o svim ispravcima i brisanju podataka. Takve se informacije mogu uskratiti, s obzirom na svrhu obradbe, ako se time ne narušava opravdani interes nositelja podataka.

Članak 28.

(Utvrdjivanje izuzeća u pravima)

(1) Kontrolor podataka nije dužan dati informaciju o obradbi osobnih podataka niti omogućiti pristup osobnim podacima ako bi se time mogla nanijeti značajna šteta legitimnim interesima sljedećih kategorija u Bosni i Hercegovini:

- a) državne sigurnosti;
- b) obrane;
- c) javnoj sigurnosti;
- d) preventivi, istragama, otkrivanju kaznenih djela i gonjenju počinitelja, te povredama etičkih pravila profesije;
- e) gospodarskim i financijskim interesima, uključujući monetarna, proračunska i porezna pitanja;
- f) inspekcijskim i drugim kontrolnim dužnostima;
- g) zaštiti nositelja podataka ili prava i sloboda drugih.

(2) Takva ograničenja dopuštena su samo u mjeri u kojoj su potrebna u jednom demokratskom društvu za jednu od navedenih svrha.

Članak 29.

(Donošenje odluke na temelju automatske obradbe podataka)

(1) Kontrolor ne može donijeti odluku koja će proizvesti pravno djelovanje po nositelja podataka ili koja može značajno utjecati na njega, a cilj joj je procjena određenih osobnih odlika nositelja podataka, koja je utemeljena isključivo na automatskoj obradbi osobnih podataka.

(2) Iznimno od odredbe stavka (1) ovoga članka, odluka donesena isključivo na temelju automatske obradbe podataka proizvodi pravno djelovanje za nositelja podataka:

a) ako je donesena u postupku zaključenja ili provedbe ugovora, pod uvjetom da je zahtjev nositelja podataka ispunjen ili ako postoje odgovarajuće mjere zaštite njegovih zakonitih interesa;

b) ako je kontrolor ovlašten na temelju zakona, koji također određuje mjere zaštite zakonitih interesa nositelja podataka, za donošenje takve odluke.

Članak 30.

(Ulaganje prigovora)

(1) Kada nositelj podataka ustanovi ili posumnja da su kontrolor ili obrađivač podataka povrijedili njegovo pravo ili da postoji izravna opasnost za povredu prava, može uložiti prigovor Agenciji radi zaštite svojih prava i zahtijevati:

a) da se kontrolor ili obrađivač suzdrže od takvih činidbi i isprave činjenično stanje prouzročeno tim činidbama;

b) da kontrolor ili obrađivač isprave ili dopune osobne podatke kako bi oni bili vjerodostojni i točni;

c) da osobni podaci budu blokirani ili uništeni.

(2) O zahtjevu nositelja podataka iz stavka (1) ovoga članka Agencija donosi rješenje koje dostavlja ulagatelju prigovora i kontroloru.

(3) Protiv rješenja Agencije nije dopušten priziv, ali se može pokrenuti upravni spor kod Suda Bosne i Hercegovine.

(4) Prilikom odlučivanja o prigovoru, Agencija postupi prema odredbama Zakona o upravnom postupku.

Članak 31.

(Oslobađanje od odgovornosti)

(1) Agencija može osloboditi kontrolora podataka odgovornosti ako dokaže da nije mogao spriječiti povredu prava nositelja podataka koju je prouzročila osoba koja radi na obradbi osobnih podataka.

(2) Nositelj podataka, osim toga, od kontrolora ili obrađivača može zahtijevati obustavljanje nepravilnosti, ispravak nezakonito prouzročenog činjeničnog stanja, te ispravak, dopunu, blokadu ili uništenje osobnih podataka.

Članak 32.

(Odgovornost za štetu)

(1) Kontrolor podataka dužan je nositelju podataka nadoknaditi materijalnu ili nematerijalnu štetu ukoliko mu je ona nanesena zbog povrede prava na privatnost.

(2) U sporovima o naknadi štete, nositelj podataka podnosi tužbu nadležnom sudu na čijem je području njegovo prebivalište ili boravište, ili nadležnom sudu na čijem je području kontrolorovo sjedište.

(3) Visinu novčane naknade za materijalnu štetu utvrđuje nadležni sud, osim ukoliko se strane pred sudom sporazumno ne dogovore o visini naknade.

(4) Nematerijalna šteta nadoknađuje se javnom isprikom te isplatom pravedne novčane naknade.

(5) Kontrolor podataka odgovarat će ako je povredu prava nositelja podataka, propisanih ovim Zakonom, nanio i obrađivač.

Članak 33.

(Oslobađanje od odgovornosti za štetu)

(1) Kontrolor podataka može se osloboditi odgovornosti za štetu, u cijelosti ili djelomično, ako dokaže da nije odgovoran za događaj koji je doveo do nastanka štete.

(2) Obeštećenje se neće isplatiti za štetu koju je oštećena strana prouzročila namjerno ili krajnjom nepažnjom.

POGLAVLJE IV. TIJELO ZADUŽENO ZA ZAŠTITU PODATAKA

Članak 34.

(Djelokrug propisivanja)

Na sva pitanja ustroja i upravljanja te druga pitanja značajna za funkcioniranje Agencije kao upravne organizacije, kao što je donošenje pravilnika o unutarnjem ustroju i ostalih podzakonskih propisa, upravni nadzor, odnos između institucija Bosne i Hercegovine te odnos Agencije prema pravnim i fizičkim osobama, u mjeri u kojoj nisu propisana ovim Zakonom, primjenjuje se Zakon o ministarstvima i drugim organima uprave Bosne i Hercegovine i Zakon o upravi.

Članak 35.

(Definicija Agencije)

Agencija je samostalna upravna organizacija osnovana radi osiguranja zaštite osobnih podataka na čijem je čelu ravnatelj.

Članak 36.

(Financiranje)

Sredstva potrebna za financiranje rada Agencije osiguravaju se iz proračuna institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine.

Članak 37.

(Uspostava Agencije)

- (1) Sjedište Agencije je u Sarajevu.
- (2) Agencija može imati odjele i ostale organizacijske jedinice koje se uspostavljaju pravilnikom o unutarnjem ustroju.

Članak 38.

(Radni odnosi u Agenciji)

- (5) Uposleni u Agenciji su državni službenici i uposlenici.
- (6) Radni odnosi državnih službenika koji rade u Agenciji uređuju se Zakonom o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine.
- (7) Radni odnosi uposlenika Agencije uređuju se Zakonom o radu u institucijama Bosne i Hercegovine.
- (8) Radna mjesta na kojima rade državni službenici i ostali uposlenici uređuju se pravilnikom o unutarnjem ustroju.

Članak 39.

(Nacionalna zastupljenost)

Struktura državnih službenika i uposlenika u Agenciji općenito odražava nacionalnu strukturu stanovništva Bosne i Hercegovine prema popisu stanovništva iz 1991. godine.

Članak 40.

(Nadležnosti i poslovi Agencije)

- (1) Poslovi iz nadležnosti Agencije su:
 - a) nadgledanje provedbe odredaba ovoga Zakona i drugih zakona o obradbi osobnih podataka;
 - b) postupanje po uložnim prigovorima nositelja podataka;
 - c) podnošenje Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine godišnjeg izvješća o zaštiti osobnih podataka;
 - d) praćenje uvjeta za zaštitu osobnih podataka davanjem prijedloga za usvajanje ili izmjenu zakona koji se odnose na obradbu osobnih podataka, te davanje mišljenja s prijedlozima tih zakona i briga o ispunjenju kriterija zaštite podataka koji proistječu iz međunarodnih sporazuma obvezujućih za Bosnu i Hercegovinu.
- 2) Agencija je ovlaštena:

- a) putem inspekcije, za nadzor nad ispunjenjem obveza propisanih ovim Zakonom;
- b) za vođenje Glavnog registra;
- c) za primanje primjedaba i prigovore građana koji se odnose na kršenje ovoga Zakona;
- d) za donošenje provedbenih propisa, smjernica ili drugih pravnih akata sukladno zakonu;
- e) za nalažanje blokade, brisanja ili uništavanja podataka, za privremenu ili trajnu zabranu obradbe, za upozoravanje ili opominjanje kontrolora;
- f) za podnošenje zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka sukladno ovome Zakonu;
- g) za davanje savjeta i mišljenja u svezi sa zaštitom osobnih podataka;
- h) za suradnju sa sličnim tijelima u drugim državama;
- i) za obavljanje drugih dužnosti propisanih zakonom;
- j) za nadzor nad iznošenjem osobnih podataka iz Bosne i Hercegovine.

Članak 41.

(Kontrola koju obavlja Agencija)

- (1) Kada uoči nezakonitu obradbu osobnih podataka, Agencija zahtijeva od kontrolora da prekine takvu obradbu te nalaže druge mjere. Kontrolor bez odgode poduzima naložene mjere i o tomu u roku od 15 dana pismeno obavještava Agenciju.
- (2) U obavljanju dužnosti Agencija može zahtijevati od kontrolora ili obrađivača podataka dostavu informacija o bilo kojem pitanju, a također može i izvršiti uvid u bilo koji dokument i evidenciju u kojima mogu biti osobni podaci.
- (3) Agencija ima pravo ulaska u sve prostorije u kojima se obrađuju podaci. Ulazak i kontrola imovine i prostorija kontrolora podataka koji nisu propisani zakonom mogu se ostvariti jedino za vrijeme radnog vremena.
- (4) Državne i službene tajne neće predstavljati zapreku Agenciji u ostvarivanju njezinih prava navedenih ovim člankom, ali su odredbe o tajnosti obvezujuće i za Agenciju.
- (5) Javna tijela vlasti obvezna su Agenciji, na njezin zahtjev, pružiti potporu u obavljanju njezinih dužnosti.

Članak 42.

(Upravljanje - ravnatelj)

- (1) Agencijom upravlja ravnatelj Agencije (u daljnjem tekstu: ravnatelj).
- (2) Ravnatelj je za svoj rad i rad Agencije odgovoran Vijeću ministara.

Članak 43.

(Imenovanje ravnatelja)

- (1) Ravnatelja imenuje Vijeće ministara, sukladno Zakonu o ministarskim i drugim vladinim imenovanjima u Bosni i Hercegovini.
- (2) Ravnatelj se imenuje na mandat od četiri godine, uz mogućnost ponovnog imenovanja.

Članak 44.

(Posebni uvjeti za imenovanje ravnatelja)

Uz uvjete utvrđene Zakonom o ministarskim i vladinim imenovanjima u Bosni i Hercegovini, kandidat za ravnatelja mora imati:

- a) naobrazbu diplomiranog pravника;
- b) pet godina radnog iskustva na poslovima upravljanja u upravi;
- c) dokazano iskustvo u području poštivanja ljudskih prava;
- d) priznat visok moralni status.

Članak 45.

(Uvjeti za razrješenje ravnatelja)

Vijeće ministara može razriješiti ravnatelja prije isteka mandata:

- a) na njegov zahtjev;
- b) ukoliko trajno nije u mogućnosti da obavlja svoje dužnosti;
- c) ukoliko se utvrdi nezakonit rad Agencije;
- d) ukoliko mu je konačnom odlukom utvrđena stegovna odgovornost;
- e) ukoliko mu je izrečena pravomoćna zatvorska kazna za kazneno djelo.

Članak 46.

(Dužnosti i odgovornosti ravnatelja)

- (1) Ravnatelj:
 - a) predstavlja Agenciju;
 - b) izrađuje godišnji plan rada prema smjernicama predsjedatelja Vijeća ministara, te godišnji proračun Agencije i predlaže ih za usvajanje Vijeću ministara;

- c) upravlja i usmjerava poslove iz nadležnosti Agencije;
 - d) predlaže nadležnom tijelu pokretanje pregovora vezanih uz zaključenje međunarodnih sporazuma o suradnji u svezi s pitanjem zaštite osobnih podataka;
 - e) obavlja stalne analize radi racionalnog rasporeda uposlenih i tehničkih sredstava.
- (2) Osim dužnosti i odgovornosti iz stavka (1) ovoga članka, ravnatelj obavlja i druge poslove, kao što su:
- a) predlaže Vijeću ministara pravilnik o unutarnjem ustroju, uključujući ukupni broj uposlenih i kriterije za popunu, drugih pravilnika i drugih propisa predviđenih zakonom, sukladno Zakonu o ministarstvima i drugim tijelima Bosne i Hercegovine;
 - b) imenuje voditelje organizacijskih jedinica Agencije;
 - c) dodjeljuje zadaće pomoćnicima ravnatelja, sukladno zakonu;
 - d) odlučuje o pravima i dužnostima iz radnog odnosa državnih službenika i ostalih uposlenika, sukladno valjnim zakonima iz ovoga područja;
 - e) nabavlja opremu i druga materijalna sredstva za potrebe Agencije;
 - f) podnosi godišnje izvješće o radu Vijeću ministara, a po potrebi ili na zahtjev ministra, podnosi i posebna izvješća;
 - g) dostavlja izvješća Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine i Vijeću ministara;
 - h) obavlja i druge dužnosti propisane zakonom.
- (3) Ravnatelj je odgovoran za zakonit rad Agencije i za zakonito trošenje sredstava dodijeljenih Agenciji iz proračuna institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine.

Članak 47.

(Kontrola aktivnosti Agencije)

Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine može, po potrebi, zatražiti kontrolu rada Agencije.

POGLAVLJE V. KAZNENE ODREDBE

Članak 48.

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 50.000 KM do 100.000 KM kaznit će se za prekršaj kontrolor:
- a) ako protupravno obrađuje posebnu kategoriju osobnih podataka (članak 9.);

b) ako prenosi osobne podatke u inozemstvo, a u državi u koju se prenose nisu zadovoljeni uvjeti predviđeni člankom 5. ovoga Zakona i pod uvjetom da strani kontrolor za sve podatke ne ispoštuje ista načela zaštite podataka (članak 18.);

(2) Za prekršaj iz stavka (1) ovoga članka kaznit će se kontrolor kao odgovorna osoba novčanom kaznom u iznosu od 1.000 KM do 15.000 KM.

(3) Za prekršaj iz stavka (1) ovoga članka kaznit će se kontrolor kao uposlenik novčanom kaznom u iznosu od 500 KM do 10.000 KM.

Članak 49.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 10.000 KM do 100.000 KM kaznit će se za prekršaj kontrolor:

a) ako obrađuje osobne podatke suprotno članku 4. ovoga Zakona;

b) ako obrađuje osobne podatke bez suglasnosti nositelja podataka (članak 5. stavak (1));

c) ako obrađuje osobne podatke bez suglasnosti nositelja podataka a nije ispunjen nijedan od uvjeta iz članka 6;

d) ako ne provjeri jesu li osobni podaci koje obrađuje vjerodostojni i točni (članak 7. stavak (1));

e) ako bez odgode ne uništi netočne i nepotpune podatke (članak 7. stavak (2));

f) ako obrađuje osobne podatke na temelju posebnog zakona a ne poštuje pravo na zaštitu privatnog i osobnog života nositelja podataka (članak 8. stavak (1));

g) ako prenosi osobne podatke, odnosno objedinjuje dosjee i evidencije a da nisu zadovoljeni propisani uvjeti (članak 8. stavak (2));

h) ako automatski obrađuje posebnu kategoriju osobnih podataka a nije osigurao zakonom predviđenu zaštitu (članak 10.);

i) ako ne poduzme potrebne mjere i postupke protiv neovlaštenog ili slučajnog pristupa, mijenjanja, uništenja ili gubitka, neovlaštenog prijenosa, drugih oblika nezakonite obradbe, kao i mjere protiv zlouporabe osobnih podataka (članak 11. stavak (2));

j) ako ne sačini plan sigurnosti podataka (članak 11. stavak (4));

k) ako povjeri obradbu osobnih podataka obrađivaču a da s njim nije sačinio ugovor o tomu (članak 12. stavak (1));

l) ako obrađivač podataka svoju odgovornost prenese na drugoga obrađivača a za to nije izričito dobio kontrolorovu uputu (članak 12. stavak (4));

m) ako protupravno daje osobne podatke korisniku (članak 17.);

n) ako podatke prikupljene i pohranjene u statističke, arhivske i znanstvene svrhe koristi u druge svrhe (članak 20. stavak (1));

o) ako objavi informaciju dobivenu prilikom obradbe osobnih podataka za statističke, arhivske i znanstvene svrhe bez suglasnosti nositelja podataka (članak 21.);

p) ako ne postupi po zahtjevu Agencije da prekine nezakonitu obradbu osobnih podataka i ne poduzme naložene mjere (članak 41. stavak (1));

q) ako kontrolor ili obrađivač ne dostavi informaciju na zahtjev Agencije ili onemogući Agenciji uvid u bilo koji dokument ili evidenciju u kojima mogu biti osobni podaci (članak 41. stavak (2));

r) ako onemogući ulazak službenicima Agencije u bilo koje prostorije u kojima se obrađuju osobni podaci (članak 41. stavak (3));

(2) Za prekršaj iz stavka (1) ovoga članka kaznit će se kontrolor kao odgovorna osoba novčanom kaznom u iznosu od 500 KM do 10.000 KM.

(3) Za prekršaj iz stavka (1) ovoga članka kaznit će se kontrolor kao uposlenik novčanom kaznom u iznosu od 300 KM do 5.000 KM.

Članak 50.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 5.000 KM do 50.000 KM kaznit će se za prekršaj kontrolor:

a) ako obrađuje osobne podatke na temelju suglasnosti nositelja podataka koja nije sačinjena sukladno članku 5. stavak (2);

b) ako ne može dokazati postojanje suglasnosti i ne čuva suglasnost za vrijeme obradbe osobnih podataka za koju je dana suglasnost (članak 5. st. (4) i (5));

c) ako povjeri obradbu osobnih podataka obrađivaču a da ugovor ne sadrži propisane elemente (članak 12. stavak (2));

d) ako obrađivač podataka započne obradbu na temelju ugovora ili pravnog akta koji ne obvezuje obrađivača prema kontroloru (članak 12. stavak (3));

e) ako ne ustroji i ne vodi propisanu evidenciju (članak 13.);

f) ako Agenciji ne dostavi podatke iz evidencije iz članka 13. (članak 14. stavak (1));

g) ako uspostavi zbirku osobnih podataka prije dostave zahtjeva Agenciji (članak 14. stavak (2));

h) ako započne uspostavu zbirke osobnih podataka a da nije dobio suglasnost Agencije ili nisu istekla dva mjeseca od podnošenja zahtjeva Agenciji (članak 14. stavak (3));

i) ako u roku od 14 dana Agenciji ne dostavi podatke o uspostavi zbirke osobnih podataka ili o primjenama u ustrojenim zbirkama (članak 14. stavak (5));

j) ako ne vodi posebnu evidenciju o osobnim podacima koji su dani korisniku (članak 17. stavak (5));

- k) ako obrađuje osobne podatke za novinarske svrhe, svrhe umjetničkog i literarnog izražavanja suprotno odredbama o sigurnosti i povjerljivosti podataka (članak 19. stavak (2));
- l) ako osobne podatke ne učini anonimnim nakon obradbe za statističke, arhivske i znanstvene svrhe (članak 20. stavak (2));
- m) ako prilikom obradbe podataka za statističke, arhivske i znanstvene svrhe ne osigura razinu zaštite propisanu ovim Zakonom (članak 20. stavak (3));
- n) ako prije početka prikupljanja podataka ne obavijesti nositelja podataka, osim ako on već nije obaviješten o tomu (članak 22.);
- o) ako ne izvijesti nositelja podataka o trećoj strani koja mu je dostavila osobne podatke (članak 23.);
- p) ako ne izvijesti nositelja podataka o obradbi njegovih podataka (članak 24.);
- q) ako na temelju pismenog zahtjeva nositelja podataka jednom godišnje, bez naknade, ne dostavi informaciju u svezi s obradbom njegovih osobnih podataka (članak 25. stavak (1));
- r) ako ne dostavi informaciju u pisanom i razumljivom obliku u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva (članak 25. stavak (3));
- s) ako odbije zahtjev za pružanje informacije a da to nije zakonom predviđeno (članak 26. stavak (1));
- t) ako ne navede razloge zbog kojih je odbijen zahtjev kojim je tražena informacija (članak 26. stavak (2));
- u) ako Agenciji ne podnese godišnje izvješće o odbijenim zahtjevima (članak 26. stavak (3));
- v) ako donese odluku isključivo na temelju automatske obradbe osobnih podataka (članak 29.).

(2) Za prekršaj iz stavka (1) ovoga članka kaznit će se kontrolor kao odgovorna osoba novčanom kaznom u iznosu od 200 KM do 5.000 KM.

(3) Za prekršaj iz stavka (1) ovoga članka kaznit će se kontrolor kao uposlenik novčanom kaznom u iznosu od 100 KM do 1.000 KM.

Članak 51.

Novčanom kaznom u iznosu od 500 KM do 5.000 KM kaznit će se za prekršaj osoba koje obrađuje osobne podatke suprotno uvjetima i opsegu koje odredi kontrolor ili obrađivač (članak 16. stavak (1)).

Članak 52.

Novčanom kaznom u iznosu od 500 KM do 5.000 KM kaznit će se za prekršaj odgovorna osoba u javnom tijelu:

- a) koje ne donese propis radi provođenja ovoga Zakona (članak 11. stavak (3));

b) koje ne pruži potporu Agenciji u obavljanju njezine dužnosti (članak 41. stavak (5)).

POGLAVLJE VI. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 53.

(Donošenje podzakonskih propisa)

(1) Vijeće ministara donijet će propise iz čl. 11. i 15. ovoga Zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Vijeće ministara može donijeti i druge propise nužne za provedbu ovoga Zakona.

Članak 54.

(Postupak pristupa informacijama od javnog interesa)

Odredbe ovoga Zakona uzet će se u obzir prilikom primjene Zakona o slobodi pristupa informacijama.

Članak 55.

(Mjere u prijelaznom razdoblju)

(1) Kontrolor koji je obrađivao osobne podatke do dana stupanja na snagu ovoga Zakona i koji podliježe obvezi iz članka 15. dužan je izvršiti ovu obvezu najkasnije u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Obradba osobnih podataka obavljena prije stupanja na snagu ovoga Zakona bit će usuglašena sa ovim Zakonom do 31. prosinca 2006. godine.

Članak 56.

(Imenovanja)

(1) Agencija će početi rad na temelju posebne odluke Vijeća ministara, ali ne prije 1. siječnja 2006. godine.

(2) Do okončanja imenovanja ravnatelja, Povjerenstvo za zaštitu osobnih podataka, imenovano sukladno Zakonu o zaštiti osobnih podataka ("Službeni glasnik BiH", broj 32/01) nastavlja rad sukladno ovome Zakonu.

Članak 57.

(Prestanak važenja prethodnog Zakona)

(1) Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o zaštiti osobnih podataka ("Službeni glasnik BiH", broj 32/01).

(2) Propisi doneseni na temelju Zakona o zaštiti osobnih podataka ("Službeni glasnik BiH", broj 32/01) primjenjivat će se do donošenja propisa na temelju ovoga Zakona.

Članak 58.

(Stupanje na snagu)

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".

PSBiH broj 308/06
23. svibnja 2006. godine
Sarajevo

Predsjedatelj
Zastupničkoga doma
Parlamentarne skupštine BiH
Martin Raguž, v. r.

Predsjedatelj
Doma naroda
Parlamentarne skupštine BiH
Mustafa Pamuk, v. r.
